

bitve na Moravskem polji 1278. leta do bosenske okupacije — je naš mali narod dejanski kazal svojo udanost dinastiji, avstrijski patrijotizem svoj. (Res je! na desnici.) In zastopniki tega naroda se nikdar neso obotavljali z dovoljenjem sredstev, ki so se zahtevali za moč in veljavo naše države.

Baš to pa tembolj opravičuje zahtevo našo, da se mora vse storiti, da se ohrani mir, vse kar se še strinja sploh s častjo našo, da se ustanove in zagotove prijateljski odnošaji z vsemi sosednimi državami, zlasti pa z velikim sorodnim cesarstvom na vzhodu. (Dobro! na desnici.) Že sedaj je pretežko breme za nas.

Kaj hočejo pa z večjim dohodkom od špirta? Morda si mislijo davek na špirit kot bogato napolnjeni reservoir, iz katerega bode, da govorim v podobah z zavihanimi rokavi vojni minister zajemal milijone, da črno vojsko — rekli bi sijajno oskrbi? Ali se bodo tudi ti milijoni pogreznili v danajski sod vojne uprave? Gospoda moja! Saj je popolnem prav, vojaške priprave za vojno so stvar, ki je dostojna naše največje pozornosti v sedanjem resnem položaji.

Nič manj važno kot vojaško je pa denarno pripravljanje za vojno. Kovinskega vojnega zaklada, kakor je v Nemčiji ne moremo imeti pri našem finančnem položaji. Denarne priprave za vojno tiče pri nas le v zmožnosti davkoplačevalcev, da bodo zadostili v resnem slučaju jako napetim zahtevam; če pa popolnem izmolzete davkoplačevalca z bremen, ki mu jih nakladate v mirnih časih, tedaj ne bode zmoželj večjih zahtev v resnem slučaju, tedaj ne bode nikake finančijelne priprave.

(Dalje prihodnjič.)

Iz državnega zbora.

„Centrale“ v proračunu naučnega ministerstva, to je potrebščina za vrhovno upravo tega ministerstva z Gautsch-om vred bila je ona točka, pri kateri se je zbirala vseh strank nevolja zoper sedanjega naučnega ministra.

Že nekaj tednov pred obravnavo te točke bilo je znano v poslaniških krogih, da bode tukaj hud boj.

Nevolja zoper Gautsch-a je namreč splošna: Slovenci uvidevajo v njem svojega nasprotnika, ker jih samo odriva in njihove nasprotnike podpira, prav tako o njem sodijo Čehi posebno zavolj vplanske srednješolske naredbe; da ga nemški konservativci ne marajo, je naravno, ker za nje ni storil ne pičice in vrh tega so prepričani, da jih Gautsch ne bode podpiral v nobenem vprašanji, katere konservativci smatrajo za načela svojega obstanka, ako bi minister ravnal po nagibih svojega srca tako, da bi se izrekoma konfesijonelne šole ne mogli nadjati nikdar, ako bi odločeval Gautsch po svoji volji.

Tudi vsi mali nemško narodni oddelki so mu nasprotni, ker je pobijal njihove protiavstrijsko početje,

Svoje naravne somišljenike ima Gautsch v nemško-avstrijskem kljubu tam kjer je Beer, Exner, Weitloff, Clumecki, Plener itd. in v zvezi s temi mu je lahko shajati s poljskem klubom, ker narodnih zahtev nimajo sploh ne in kar bi imeli, so si že naprej gotovi podpore vsih levičarjev. Toda poljski klub ve, da v velikih svojih gospodarskih vprašanjih na levici le toliko podpore dobo, kolikor jim v slučaju sile iz rok iztrgajo. Zato so se pa sedaj v očigled važnega vprašanja davka na špirit z večjim zaupanjem držali svojih staroskušenih zaveznikov na desnici in bi bili ostali v nasprotju z Gautschom, ako bi se stvar ne bila poravnala v zadnjem trenutku. — Ko se je namreč pokazalo, da hoče vsa desnica ali vsaj velika večina njena Gautschu izreči nezaupnico v vsi obliki, izrekel je ministerski predsednik da potem vlada odstopi, in ko se desnica tudi tega ni vstrašila, je sedemnajstotica vendar še storila zadujo poskušnjo ter pooblastila dva svojih starostov Hohenwartha in Groholskega, da se prepričata, ali namerava vlada za vsako ceno vničiti sedanjo večino ali pa hoče, da ostane in hoče tudi pogoje njenega obstanka. Razprave so pokazale, da hoče vlada in večina zadoje, namreč skupni obstanek in tako je prišlo tudi, da so se dogovorili in zagotovili najizogibnejši pogoji tega obstanka za sedaj s tem tudi poroštvo za varnejše ravnanje v prihodnjosti.

Nadrobnosti razprav in poravnave ostanejo navno tajne, toliko pa smem izreči, da napredek, ki ga stori potem narodni živelj slovenski je zelo pomenljiv, poroštvo izvršitve pa je položeno v roke ministerskega predsednika, ki še nikjer ni pokazal, da bi ne bil mož beseda, kjer je zastavil besedo svojo.

Po teh dogodbah glasovali so z lahko vestjo za naučno centrale Slovenci, Čehi, Poljaki, nemški konservativci. Levičarji so bili naravno v zadregi, kaj storiti. Zvedeli so sicer, da je ministerstvo in budget v nevarnosti, videli so živahne razprave med desnico in vlado, to da več niso videli, ker izid razprav ostal jim je skrit. Tako so ugibali in ugibali kaj storiti, ko nečno so po burnih razpravah sklenili, nič skleniti, pa velika večina nemško-avstrijskega kluba bila je za to, da se glasuje za centrale, tako se je tudi zgodilo, oni ki so bili nasprotnega mnenja pa so se odmaknili stran. Pristaši nemškega kluba in družih nemško-narodnih zvez pa so bili kar divji na svoje nemške tovariše, očitali so jim, in to po osebi Foregger-jevi celo v javni seji: izdajstvo. Ljubeznjiv odgovor, katerega je zato prejel Foregger v „Neue freie Presse“ pa je prezanimiv, da bi ga ne omenjal tukaj; Drugi dan piše omenjeni list proti Foreggerju: Nezrelost naših razmer kaže se prejasno o tem, da take osebe kot Foregger moreji priplavati do vrha, ljudje, ki še niso slekli otročjih čevljev politike, vsiljujejo se za vodje nemškega naroda. Vsak izmed njih domišljuje si biti železni nemški kanclar, ko vendar nimajo na sebi družega kot železno čelo nesramnosti s katero se naprej silijo. Tudi priimek malopridneža (Wicht) privošči ta list Foregger-ju.

„Lueger — Svoboda“,

bil bi najkrajši naslov za drugo dogodbo, katera se je pričela minuli četrtek in je bila sklenjena v soboto.

Dr. Lueger govoril je pri šolskem nadzorstvu ter omenjal krika, ki odmeva iz liberalnih časnikov, da je po Lichtenstein ovem predlogu v nevarnosti „državno“ šolsko nadzorstvo. V obširnem govoru je potem Lueger dokazal, da so krajni, okrajni in deželni šolski sveti vsaj dunajski zgolj pristaši liberalno-judovske stranke in prav tako se morajo jemati šolski nadzorniki izmed oseb, ki spadajo k judovsko-liberalni stranki. Krik, ki se čuje, moral bi se toraj glasiti po Lichtenstein-ovem predlogu je v nevarnosti judovsko-liberalno šolsko nadzorstvo.

Koncem svojega govora dodal je Lueger zgodbico z nemško-češke, z mestica Tachau, kjer je svoj čas županoval sedanji poslanec Svoboda. Lueger kazal je, da se je Svobodu v enem tamošnjih časnikov očitalo, da je goljufal s ponarejanjem pisem, da je po krivem prisegel, da si politični nasprotniki njegovi ne upajo na tamošnji pošti, dokler je bil Svoboda poštar, oddajati pisem ter je dostavil, da so poročila njegova o teh dogodbah tako zanesljive, da jih mora smatrati za resnična.

Svoboda se na to izgovarja in sklepa s tem, da Lueger-ja imenuje „obrekovalca, častisnedeža in lažnika“. — Lueger pa ni bil nikakor iznenaden po teh besedah ter odgovori, da ga človek, ki molče spravlja taka očitavanja in ne toži časnika, kateri mu očita goljufijo in krivo prisego, ne more žaliti, dokler njemu (Luegerju) ne da prilike pred odsekom zbornice vse to dokazati.

Še le potem zahteval je Svoboda tak odsek v smislu § 58. opravnega reda. Odsek 9 členov, zbran iz oddelkov zbornice dopustil je sicer, da Lueger predloži svoje dokaze, pa oziral se ni na nje, temveč predlagal je zbornici, da Lueger-ju izreče „ukor“ za to, ker je Svobodu rekel, da je sramota nemškega ljudstva. V soboto reševalo se je to vprašanje, in Lueger iskal si je sam zadostenja s tem, da je prečital javno vse dokaze svojega očitavanja.

To je pouzročilo, da se je skoraj vsa desnica in velik del levece odtegnil dotičnemu glasovanju. Slovenci navzoči in pa Dalmatini glasovali so za Lueger-ja proti predlogu odsekovemu.

Naši dopisi.

Od gorenjske strani. (Beseda po skončanem rimskem romanji.) Naši rimski romarji so mende do malega zdaj zopet doma. Z velikim zanimanjem spremljevali smo jih na njihovem romanji, blagrevali jih zastran velike sreče, hoditi po tako imenitnih krajih ter ogledovati in občudovati jih. Žali, da smo jih pa morali tudi pomilovati zaradi mnogih neprijetnosti, ki so jih prestali marsikje. Se ve, da se na tako daljnih potovanjih človeku marsikaj lahko pripeti; to bo pa vsak nepristransk

opazovalec priznal, da Dunajčani za osnove romarskih družb nimajo daru, in da naj v prihodnje take reči le lepo v miru puste. Kar kdo ne zna, pa ne zna. — Ako človek gre za dragi denar kam po svetu, že dá to zdrava pamet, da rad kaki bolj znameniti kraj tudi bolj natanjko pogleda. Tudi je resnica, da če se človek celi božji dan vozi, je na večer in noč že oddiha potreben in si rad počije. Že l. 1886 smo pomilovali lurške romarje, ko so jih malo da ne od doma kar tje naprej, noč in dan, peljali na sloveči Marijni božji pot. Koliko je bilo pa zdaj drugače? Kje je Dunaj, Zgornje Štajersko, Koroško, Kranjsko? Dobro polovico dneva in celo naslednjo noč so se od teh krajev prišedši romarji vozili. In to še v avstrijskih vagonih, ki so proti italijanskim „vaša gnada!“ Pomudba v Padovi, ali je bil to za romarje morda kaki oddih? In potem: hajdi naprej — pa v laških vozovih III. reda, ki so za živino, pa ne za ljudi, — noter dol v daljno Loretto. Tam pa so morali ostati eni reveži v hladni noči pod prostim nebom noter do jutra!! Kje je tu obljubljeni red? Ali niso Dunajčani poznali skoraj mesec poprej števila romarjev, in tedaj imeli dovolj časa, preskrbeti tega, kar so obetali? In o prihodu v Rim, kako je bilo pa tam? Oglasili so se mnogi že naprej za stanovanje in hrano; o prihodu pa niso vedeli, kam, in iz kolodvora se je še le moralo tolegrafirati po mestu, kje kaj romarjev pod streho vzamejo!! O joj, tacega nereda! Če se morda ni vsem romarjem tako godilo, euim se pa je, in lahko služimo z imeni, če bi bilo treba. Sploh naj bo rečeno: Dunajčani so se ta pct kot snovatelji romarskih trum jako slabi nadarjenci pokazali; ta „dinst“ naj zanaprej le iz rok polože. Bo prav tako, vsaj za tiste, ki bi se še kdaj njihovemu vodstvu in obljubam vdati mislili. L.

Iz Ljubljane. — V državnem zboru postale so razprave nekoliko mirnejše. Desnica in izrekoma Slovenski poslanci niso sicer prenehali svoje borbe za narodne naše zahteve, to da glas njihov postal je manj ojster. Včeraj zagovarjal je zopet poslanec Klun nadaljni obstanek gimnazije v Kranji ter je predlagal resolucijo, katero bode pretresaval še budgetni odsek. Pri pravosodnem ministerstvu, katero je zadnje v budgetni razpravi, pride še borba zaradi slovenskega vpisavanja v zemljiške knjige.

— Deželni predsednik gospod baron Winkler vrnil se je minulo nedeljo jutro z Dunaja zopet v Ljubljano.

— Trijaški letni somenj v Ljubljani minuli ponedeljek bil je primeroma dobro obiskan. Prignalo se je na somenj 1493 konjske in goveje živine in prodajalci so se še nekaj hvalili, ker plačevala se je nekaj pitana živina približno po 13½ gld. stari cent. — Izredno drago so se prodajali letošnji prasički, lepših štimali so lastniki po 25 gld. par, najmanjši kupili so se po 12 gld. par.

— Razpis dobave. Da se zagotovi živež za c. kr. vojno brodovje za dobo od 1. januarja 1889 do 31. decembra 1891 bode 6. julija 1888 ob 4. uri popoldne